

To: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Cc: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
From: (10)(2e)
Sent: Wed 4/29/2020 6:50:03 AM
Subject: RE: Voorstel voor mail en stukken naar Interdepartementale Stuurgroep Impact op Gezondheid
Received: Wed 4/29/2020 6:50:07 AM

Hoi mensen

Prima om de mail te sturen en erna als doorgeefluik te fungeren bij vragen, ik zorg dan wel dat die goed terecht komen.

Een vervolgspraak is nog niet gepland, maar is het niet handiger om dat later pas te doen wanneer er wat reacties binnen druppelen? Als er weinig animo is kunnen we het wellicht schriftelijk houden; als er veel animo is kunnen we snel een afspraak inplannen.

Groeter (10)(2e)

Sent with BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

From: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Date: Tuesday, 28 Apr 2020, 4:46 PM
To: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Cc: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Subject: FW: Voorstel voor mail en stukken naar Interdepartementale Stuurgroep Impact op Gezondheid

Dag (10)(2e)

(10)(2e) dank voor je goede voorzet. Ik heb de mail wat ingekort. Zie hieronder.

Ne (10)(2e) kort aan de telefoon gehad. Hij zal de mail versturen en overlegt nog even met Remco of ze vanuit Meva nog iets willen toevoegen.

Wat mij betreft vind ik het een goed idee om alvast te vragen naar welke indirecte gezondheidseffecten de directeuren op hun terrein zien voor de tussentijdse VTV in het najaar. Ik heb daar een zinsnede in onderstaande mail over toegevoegd.

Verzoek: Zouden jullie kunnen laten weten of je je kan vinden in onderstaande mail? Dan leg ik hem vervolgens nog even aan Henk voor en kan Luc hem vervolgens versturen. Wel handig om dat zsm te doen, immers netjes om voor 6 mei te versturen.

(10)(2e) zie mijn vraag naar volgende vergaderdatum hieronder. Zou jij daar tekst op kunnen nemen? En goed als ik bij vragen naar jou verwijst?

(10)(2e) De naam 'Corona-inclusieve Volksgezondheid Toekomst Verkenning', is dat wat we willen? Komt namelijk op mij over alsof het een reguliere VTV zal zijn. Moet in de naam niet meer tot uitdrukking komen dat het om scenario's mede ivm corona gaat? En, gaan jullie naast de scenario's ook advies geven (ik vraag ernaar omdat ik ziek was toen dit werd besproken)? In onderstaande tekst staat namelijk: en hoe we ons beter kunnen voorbereiden op die toekomstige ontwikkelingen. Dat lees ik als advies. Is dat de bedoeling?

groet,
 (10)(2e)

 Geachte leden van de Interdepartementale Stuurgroep Impact op Gezondheid,

We willen jullie laten weten dat de stuurgroepvergadering op 6 mei niet door gaat ivm de huidige coronapandemie. In plaats daarvan willen we jullie via deze mail graag op de hoogte brengen van de laatste stand van zaken.

Luc, is er een volgende vergaderdatum bekend?

VTV Toekomstscenario

Zoals u weet heeft het RIVM de afgelopen maanden hard gewerkt aan een VTV Toekomstscenario. Hierover bent u op 15 januari

2020 geïnformeerd door de projectleider (10)(2e). Zij heeft toen verteld dat het doel van het toekomstscenario was om beleidsmakers en politici inzichten te geven die bruikbaar zijn bij de uitwerking van landelijk en lokaal gezondheidsbeleid en bij het opstellen van de komende verkiezingsprogramma's. De oplevering van het VTV Toekomstscenario was gepland in juni 2020. In de bijeenkomst van 6 mei zou u meegenomen worden in de inhoud van dit VTV Toekomstscenario.

De huidige coronapandemie heeft echter de vraag opgeroepen of de publicatie van dit VTV Toekomstscenario nog wel opportuun is. In dit toekomstscenario wordt namelijk niet ingegaan op de coronapandemie en de gevolgen daarvan die we nu al zien in de zorg en op volksgezondheidsgebied. Samen met het RIVM hebben we daarom besloten het VTV Toekomstscenario niet uit te brengen in juni. Het RIVM heeft voorgesteld de komende maanden te gaan werken aan een verkenning van wat de huidige coronapandemie betekent voor de Nederlandse volksgezondheid en gezondheidszorg in brede zin. Er komt steeds meer aandacht om naast de directe COVID19 impacts ook de meer indirecte effecten in kaart te brengen van de coronacrisis. Dit gaat zowel over gezondheidseffecten door bijvoorbeeld afschaling of mijding van zorg waardoor reguliere zorg (zoals oncologie en cardiologie) niet altijd geleverd wordt, alsook effecten op langere termijn zoals sociaal-economische effecten (werkloosheid, inkomensongelijkheid). In de **Corona-inclusieve Volksgezondheid Toekomst Verkenning**, die later dit jaar verschijnt, zal verkend worden wat deze korte en lange termijn effecten zullen zijn, **en hoe we ons beter kunnen voorbereiden op die toekomstige ontwikkelingen**. Gezien de onzekerheid, zowel wat betreft de vraag hoe lang de epidemie aanhoudt, alsook wat betreft de mogelijk effecten, ligt het voor de hand om voor deze verkenning meerdere scenario's uit te werken. Deze verkenning willen we ook zoveel mogelijk afstemmen met de natuurlijke kennispartners van RIVM, zoals ZIN, Nivel en NZa en met de planbureaus (CPB, SCP en PBL). Ook in deze nieuwe verkenning zien we een belangrijke rol weggelegd voor de Interdepartementale Stuurgroep Impact op Gezondheid. In de volgende bijeenkomst op ..... kunnen we jullie hierover bijpraten, zodat jullie inzichten en adviezen vanaf het begin kunnen worden meegenomen. Mochten jullie op dit moment al indirecte gezondheidseffecten zien naar aanleiding van de coronapandemie, dan zouden wij jullie willen vragen deze naar (10)(2e) – Zanders van het RIVM te mailen. Haar email adres staat in de cc van deze mail.

Impactvolle determinanten van gezondheid

Het RIVM heeft van VWS opdracht gekregen om een overzicht te maken van determinanten op gezondheid op nationale schaal die de Rijksoverheid impactvol kan beïnvloeden. Het gaat daarbij om 1. factoren die direct een verhoogd risico op een gezondheidsprobleem veroorzaken, en waarvan causaal bewezen is hoe deze risicofactoren zich uiteten (plausibel, correlaties en associaties mogen ook, zolang duidelijk is of de invloed positief of negatief is en zo mogelijk hoe groot het effect is); en 2. zowel directe als indirecte determinanten. In dit onderzoek worden geen opinies van experts meegenomen.

Het RIVM heeft in januari al een eerste opzet hiervoor aangeleverd, zie bijgaande concepten in de bijlagen. Deze stukken zijn in januari besproken met de Directeur Generaal Volksgezondheid (DGV), (10)(2e). *Graag wijs ik u erop dat deze conceptstukken nog niet gepubliceerd en daarmee niet openbaar zijn. Ik vraag u hier prudent mee om te gaan.*

Naar aanleiding van het gesprek met (10)(2e) heeft het RIVM de vraag gekregen de volgende impactvolle determinanten van gezondheid (ziektelast) verder te onderzoeken:

- ongezonde voeding
- buitenmilieu: met name luchtvervuiling
- arbeidsomstandigheden: met name mentale gezondheid/druk
- weinig bewegen
- alcoholgebruik

Voor elk van deze determinanten zal het RIVM inzicht geven in wat de meest bepalende factoren zijn om deze vijf impactvolle determinanten beleidsmatig te beïnvloeden, bijv. is inkomen/schulden van invloed op het eten van ongezonde voeding en in hoeverre. Het was de bedoeling om deze opdracht in juni 2020 op te leveren in de vorm van een factsheet met eventueel een bijbehorende infographic en toelichting en in de aanloop daar naartoe jullie om input te vragen.

Vanwege de Coronacrisis heeft VWS in overleg met het RIVM besloten dat de producten uit deze opdracht nu in september 2020 worden voorgelegd aan de DGV, waarna we naar verwachting deze zullen presenteren in de Interdepartementale Stuurgroep Impact op Gezondheid om jullie input op te halen. Hiertoe is besloten omdat betrokken RIVM medewerkers op dit moment veelal worden ingezet in Corona gerelateerde opdrachten.

We hopen jullie hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Als jullie vragen heeft over bovenstaande kunt u in de tussentijd terecht bij (10)(2e)